

LAKIALOITE 55/2001 vp

Laki työttömyysturvalain 13 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan, että työttömyysturvalaissa säädettyjä palkansaaajan työssäolo- ja paluuehtoajkoja lyhennetään nykyisestä 43 viikosta 26 viikkoon. Uudistus helpottaisi peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saavien, usein pätkätöitä tekevien työttömien paluuta peruspäi-

värahan tai ansiosidonnaisen päivärahan piiriin. Sama vaikutus uudistuksella olisi ensi kertaa työmarkkinoille tulevien osalta. Uudistus tulisi hyväksyä osaksi valtiovallan toimia, joilla pyritään vähentämään köyhyys- ja syrjäytymisriskiä.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Työttömyysturvalain 13 ja 16 §

Työttömyysturvalain (602/1984) eräs keskeisistä epäkohdista pitkäaikaistyöttömien kannalta on se, että vuoden 1996 lainmuutos pidensi työssäoloa 6 kuukaudesta 10 kuukauteen. Työssäoloehdon pituus vaikuttaa nykyisessä työttömyysturvajärjestelmässä siihen, miten pitkään henkilön on tullut olla töissä viimeisen kahden vuoden tarkastelujakson aikana, jotta hän voisi saada työttömyysturvan peruspäivärahaa tai ansiosidonnaista päivärahaa, siitä riippuen, onko hän jonkin työttömyyskassan jäsen.

Työssäoloehdon pidentäminen on osoittautunut monille ensi kertaa työmarkkinoille tuleville ja pitkäaikaistyöttömille kohtuuttoman pitkäksi ajaksi luoda sellaisia työsuhteita kahden vuoden

tarkastelujakson puitteisiin, että pääsy tarveharkinnasta vapaan työttömyysturvan peruspäivärahan piiriin tai korkeamman ansiosidonnaisen päivärahan piiriin olisi mahdollista. Nykyinen pitkä työssäoloehto ei kannusta vaikeasti työllistyvien ihmisten hakeutumista työelämään ja tämä järjestelmä luo itsessään köyhyys- ja syrjäytymisongelmia. Toimeentulotukiasiakkaista noin puolella on pääasiallisena tulonlähteenä työttömyysturva. Työmarkkinatukea sai kulu- van vuoden alusta 163 700 henkeä.

Sen lisäksi on syytä muistaa, että huonosti palkatut, epäsäännölliset ja osa-aikaiset työsuhteet ovat jatkuvasti lisääntyneet. Erityisesti kaupan- ja ravintola-alan sekä muiden palvelualojen piirissä pätkätöläisten tilanne on vaikein.

Voimassa olevan työttömyysturvalain 13 §:n mukaan oikeus peruspäivärahaan edellyttää, että työssäoloehto täyttyy. Tämän mukaan, kun hen-

kilö on 24 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelujakso) ollut 43 kalenteriviikkoa sellaisessa työssä, jossa työaika kunakin kalenteriviikkona on ollut vähintään 18 tuntia tai jonka työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana ollut keskimäärin vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa ja palkka työehtosopimuksen mukainen tai, jollei alalla ole työehtosopimusta, kokoaikatyön palkka vastaa vähintään peruspäivärahan 40-kertaista määrää kuukaudessa. Laissa on lisäksi erityisiä säännöksiä patkätöiden huomioon ottamisesta neljän peräkkäisen kalenteriviikon työstä, jossa työn kokonaisaika on vähintään 80 tuntia ja se on jakaantunut edellä mainitun neljän viikon jaksolle. Samoin työssäoloaikaan luetaan kolmannes työstä, jonka palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut työmarkkinatuesta annetun lain 2 §:n

2 momentissa ja 2 a luvussa tarkoitettua tukea, kuitenkin enintään 16 kalenteriviikkoa.

Vastaava työssäoloehto (10 kuukautta eli 43 viikkoa) on myös edellytyksenä oikeudelle ansiosidonnaiseen päivärahaan (työttömyysturvalain 16 §).

2 Työttömyysturvalain 13 ja 16 §:n muuttaminen

Aloitteessa ehdotetaan säännöksissä olevan 43 viikon työssäoloehdot koskevan aikarajan lyhentämistä 26 kalenteriviikkoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työttömyysturvalain 13 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/1984) 13 §:n 2 momentti ja 16 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1356/1997, seuraavasti:

13 §

Oikeus peruspäivärahaan

— — — — —
Työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on 24 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelujakso) ollut 26 kalenteriviikkoa sellaisessa työssä, jossa työaika kunakin kalenteriviikkona on ollut vähintään 18 tuntia tai jonka työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana ollut keskimäärin vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa ja palkka työehtosopimuksen mukainen tai, jollei alalla ole työehtosopimusta, kokoaikatyön palkka vastaa vähintään peruspäivärahan 40-kertaista määrää kuukaudessa. Työssäoloehdon täyttymisessä voi-

daan henkilön pyynnöstä ottaa huomioon myös sellainen neljän peräkkäisen kalenteriviikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakaantuneena kullekin viikolle. Työ voidaan lukea työssäoloehdottomaan vain kerran. Työssäoloehdon täyttymisessä otetaan huomioon työ, jota henkilö on tehnyt täytettyään 16 vuotta. Lisäksi työssäoloehdottomaan sovelletaan, mitä 16 §:n 3—5 momentissa säädetään. Tässä momentissa tarkoitettuun työssäoloaikaan luetaan kolmannes työstä, jonka palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut työmarkkinatuesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa ja 2 a luvussa tarkoitettua tukea, kuitenkin enintään 16 kalenteriviikkoa.
— — — — —

16 §

Palkansaajan oikeus ansioon suhteutettuun päivärahan

— — — — —
Työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on 24 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelujakso) ollut 26 kalenteriviikkoa sellaisessa työssä, jossa työaika kunakin kalenteriviikkona on ollut vähintään 18 tuntia tai jonka työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana ollut keskimäärin vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa ja palkka työehtosopimuksen mukainen tai, jollei alalla ole työehtosopimusta, kokoaikatyön palkka vastaa vähintään peruspäivärahan 40-kertaista määrää kuu-

kaudessa. Työssäoloehdon täyttymisessä voidaan henkilön pyynnöstä ottaa huomioon myös sellainen neljän peräkkäisen kalenteriviikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakaantuneena kullekin viikolle. Työ voidaan lukea työssäoloehdoton vain kerran. Tässä momentissa tarkoitettuun työssäoloaikaan luetaan kolmannes työstä, jonka palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut työmarkkinatuesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa ja 2 a luvussa tarkoitettua tukea, kuitenkin enintään 16 kalenteriviikkoa.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 29 päivänä toukokuuta 2001

Matti Kangas /vas
Pertti Turtiainen /vas
Esa Lahtela /sd